

Catàleg dels manuscrits catalans de la Biblioteca

Capitular de Barcelona, fet de JAUME MASSÓ TORRENTS.

La nostra seria d'anar catalogant els manuscrits que de l'antiga literatura catalana es conserven escampats en diferents biblioteques del món, ens arrenca de la llunyana adolescència; sempre ens guiava la idea de fer al cap-d'avall una llista general de tants tresors, idea que per força hem hagut d'anar retardant d'any en any. Mentrestant és preferible anar continuant la publicació de catàlegs especials.

Hem tingut la sort de descriure els manuscrits catalans de les biblioteques de Palau reial i de la Nacional, de Madrid; de la Metropolitana, de la Universitat i de la Municipal, de València; de la Provincial, de Tarragona, i d'altres. Entre aquests catàlegs i els nostres llibres, *Historiografia de Catalunya*, *Bibliografia de les obres d'Eximeniç* i *Bibliografia dels antics poetes catalans*, hem hagut de descriure uns quatrecentos manuscrits, i gaire-bé podem assegurar que en tenim una quantitat semblant en cartera. Entre aquests darrers extraiem el present catàleg.

No són gaires en nombre els manuscrits redactats en la nostra llengua que conté la Biblioteca capitular de la Seu barcelonesa, mes tots mereixen esser coneguts i presentats als estudiosos. El P. Jaume Caresmar va redactar al seu temps un *Catalogus Codicum, seu Librorum Manuscriptorum que in segregatis Sanctae Ecclesiae Barcinon. asservatur*; el dia (tant-de-bo sigui ben aviat!) en que es publiqui aquest catàleg de tots els manuscrits que posseeix la nostra catedral se veurà quin tresor d'obres llatines se posarà en circulació dels investigadors, inapreciable per a la història de la nostra cultura. Un catàleg posat a les mans del públic fixa el valor d'un depòsit i facilita la verificació de llibres que surten a mercat i establir-ne la procedència per més traça que es tingui en fer-ne desaparèixer els distintius característics que la testifiquin.

Desgraciadament, hem vist desaparèixer tantes joies de biblioteques i arxius catedralers de Catalunya! I és ben cert que, a part honoroses excepcions, els nostres capitols estan ara un xic lluny d'aquells que fundaven i enriquien entre els segles xi^a i xiv^a les notabilíssimes biblioteques de Barcelona, Tortosa, La Seu d'Urgell, Vich, i de segur

les de Lleida i Girona que es troben reduïdes o quasi desconegudes per no haver-hi encara prou canonges que compreguin que com més conegut es un depòsit més honra en torna a la comunitat, i que a majors facilitats acordades als estudiosos més profit ne treurà la ciència i el país català. Per sort, el nostre depòsit no perilla mentre està en les mans curoses de Mn. Mas, que manté el foc sagrat de l'estudi de les coses passades de la manera més viva i generosa, i mentre sigui arxiver Mn. Gasia.

Els números de guarisme que porten els manuscrits són les cotes que actualment tenen i que corresponen als números del Catàleg del P. Caresmar.

I

Cod. 6

MIRACLES DE NOSTRA SENYORA
POESIES EN LLAOR DE LA MARE DE DÉU

Lletra del xv^è segle, anterior a l'any 1439, escrita sobre cviii fols de paper de 280 X 210 mm. Una mà posterior ha refet els fols j, ij, xvij i xviii; els fols lxxxij i lxxxiii manquen i foren substituïts, al relligar-se el volum, per dos fols blancs, en l'indret on trenca la història de Joan Garí. Caplletres colorides. Relligat amb posts recobertes de pell, malmeses, perduda la meitat dels dos plans; al lloc, un paper enganxat, on hi ha escrit: «Molts miracles de nostra Senyora».

Al foli primer, en lletra grossa i negra, se llegeix:

«Aquest libre ha donat en Julia dez Roure notari publich a la present Libraria de la Seu de Barcelona a xviii de Nobembre Any de Natiuitat de nostre Senyor M. CCCC. trente nous».

1 (fol. j). Fou un Pintor qui tostemps quant pintava la ymage de la verge Maria cantava e salegrava e pintava la Ymage ten be e tan perfetament que aço era gran meravella...

Segueixen 98 miracles de la Verge, alguns dels quals passen a Barcelona i a Lleida.

2 (f. lxxxv, tot continuant materia, després de dos fols blancs:) del dit frare Johan garí, e considerant en qual manera poguera enderrocar lo dit frare Joput, en los dits dos peccats entra en lo cors de una gent il donzella, filla del comte de Barcelona...

3 (f. lxxxviii, tot seguit d'acabada la llegenda de Joan Garí). Jhs. En lo següent Compendi aparen e son contenguts tots los actes seguits en e per la gloriosa Verge maria del comensament del mon fins en la natiuitat del glorios fill Seu.

Vierge de les viergens flor de les flors

Regina del ciel porta de paradís

Segueixen 20 cobles de 4 versos.

4 (f. lxxxxij manca; f. lxxxxiiij). Canso Antiga feta a honor de la Gloriosa humil Verga Maria.

Flor de paradís Regina de bonayra
A vos ma ren e nenclín sens cors vayra

18 cobles de 6 versos. Entremig manca el foli lxxxxv.

Se troba també en un ms. del xiv^è segle descrit per en Valls Taberner, *Manuscrit literari del monestir de St. Pere* (Estudis Universitaris Catalans, 1912, p. 349). Dels cançoners provençals R i Z va senyalar-la en Bartsch, *Grundriss*, Anonyma 123, i publicar-la en *Denkmäler*, 63.

5 (f. lxxxxviij). Enterpretacio del nom de Maria.

Mayre de diu stiell del albe pura
Dompna del mon porta de paradís.

Són 5 cobles de 4 versos.

6 (f. lxxxxviij v.º). Ramon Lull. Era .i. clerga fill de .i. pobre home lo qual era de baix afer...

Segueixen 22 miracles, alguns potser trets d'obres d'en Ramón Lull. El darrer miracle del llibre comença:

(f. c[x]viij) Johannes crisostomus fou prevera moli a nostre senyor Deu e a la gloriosa verge maria...

(f. c[x]viij, darrer, on acaba aquest miracle i tot el llibre) ... e lo poble hagueren reverencia e honor la gloriosa verge maria e a gran reanom lo dit Johannes Crisostomus.

Les llegendes que interessan a Catalunya se troben reunides entre els folis lxxij i lxxxviij.

II

Cod. 12

HISTORIES TROIANES : TRAGEDIES DE SÈNECA

Llibre escrit, en l'any 1433, per Bartomeu Miquel, candeler de Barcelona, sobre 2 folis de taula, més 1 de blanc, més celxiiij, més 3 de blancs, més paper de 296 X 210 mm. Títols vermells i caplletetes, més grossa la primera del text, que és una A. En Miquel va acabar de copiar les Histories Troianes el dia 1er de setembre i el 6 d'octubre ja tenia enllestida la de les Tragedies de Sèneca. Reiligat en pell vermella, amb cinc claus a cada post i rastre de tanques.

El primer foli prelliminar de taula comença així:

j ¶ Asi comensan las istorias Troyanas an cartes primera

iiij ¶ Comensa lo primer libra. Rel Rey paleu de tesalia qui ab pregaries suas e indignacions, anima Jason nabot seu per conquistar lo velor del hor an la ila de Tolchos.

Acaba la taula de la primera obra i comença la de la segona d'aquesta manera: c[xxiiij]. Asi es acabat lo xxxiiij. libre E comensa lo xxxv. e darer hon sa raconta

dela mort de vlixeus e dels fets seus ja com li pres despuys que perti dela gran guerra de troya.

Asi comensan las trigidies.

1 (fol. J, comença el text:)

A instancia e a pregaries de mosen .P. sescomes qui desigave de aver less istories troyanes an romans qui son en lati per se com avia hoit dir que eren fort beles e que pertanyen a saber a tot Cavaler. Jo jacme se coma protonotari del molt alt senyor rey de Arago. Jatsocia que los asats ocupat daltres majors afers...

f. ij v.º, acaba el proemi:

Vangam donchs al recomtament dela dita istoria. *Asi comensa lo primer libra...*

(f. clxxxij v.º) *Asi es acabat lo .xxxiiij. libra. Comensa lo .xxxv. e derer hon sa racoman los fets de vlixeus que li asdavangeran despuys que fou partit dela gerra de troya E de la sua mort. Per recomtar e escriura la mort de vlixeus...*

Capítol que acaba així al foli clxxvij:

...Diomedes ausis lo Rey antipo, lo Rey exterior, lo Rey protenor e lo Rey obliemeno. Deo gracias. Asi son acabades lestories Troyanes totes de lur comensament tro a lur fi. ¶ Les quals me an ascrites an bartomeu miquel candaler de cera dins la ciutat de barsalona. Acabades lo primer dia de satembre del any dela nativitat de nostro sanyor M cccc xxx y tres.

Se coneixen diversos manuscrits de les Histories Troianes, d'Egidi Colonna, traduïdes del llatí al català per Jaume Conesa: dos a la Biblioteca Nacional, de Madrid (núms. 1.523 i 10.215), Universitaria de València (92-6-20), Girona, i en la BIBLIOTECA DE CATALUNYA, de Barcelona, mss. núms. 227 i 275.

2 (tot continuant al mateix foli:)

asi comensan los proemis de les tragedies de sanecha, les quals son .x. an nombra. Saguexensa los proemis deles tragedies de sanecha. E son dites tragedies per se com contenan dictats plorosos de crueltats de reys e de grans princeps, les quals son .x. en nombre.

Segueix l'argument de cada una de les deu tragedies.

(f. clxxxij) *Asi comensa la .vij. tragedia de saneca.* Asi comensa la .vij. tragedia de sanecha la qual es intitulada de madeya, e es fundada an la saguent istoria.

(f. ccxv v.º) *Assi tracta com madea pren per marit lo Rey egeu.* E diu Johan bochacy que apres que la dita madea ach morts sos ffills propis...

(f. ccxvj v.º) *Asi comensa la tragedia (esborrats els mots «de johan bochasi») de gayo cello.* Daci avant no parla lo dit Johan bochaci dela dita mort dela dita madea Mas gayo cello demunt allegat plus amplament tragia millor dela mort dela dita madea e pus largament sagon's ques saguexs apres. Com madeya dona a menyar los seus fils a jason per la greu malautia que avia jason.

(f. ccxxxij) *Acy comensa la .vj. tragidea de sanecha la qual es intytulada de troyas.* E es fundada en la present istoria. *la .vi. tragedia de sanecha la qual es intitulada troyas.*

(f. cclvj v.º) *Asi comensa la .viii. tragedia de sanecha. la qual es intitulada de agamenon.*

Acaba l'obra i tot el llibre al f. cclxiiij recto:

...Egistus no sera tan cruel clitamestra que sofira que tu mats per ela voluntaria-ment. peccat deu tanir se e leyllat a son companyo. e la colpa roman ab mi. E acordem ansemps. que farem contra lo temps duptos quins menasa. E asi fa fi aquest tragedia. et.

Aquest libra ha ascrit an bartomeu miquel Candaler de cera dimecres na vj. de hoctubre any M cccc xxx y tres, deo gracias, an la siutat de Barsalona.

El manuscrit de la Biblioteca del Palau, de Madrid (2-LI-1), sembla contenir les mateixes tragedies que el present, així com també el de la Biblioteca Nacional (14,714) que és el que ha estat fins ara més utilitzat. Un altre ms. se conserva en la BIBLIOTECA DE CATALUNYA, núm. 295. S'ha fet una edició partint d'aquests textos de les biblioteques Nacional i de la del Palau Real, de Madrid: *Producción dramática del siglo XIV. Antoni de Vilaragut. Les tragedies de Séneca. Examen comparativo de dos códices de las mismas precedido de un estudio bio-bibliográfico por don Marcelino Gutiérrez del Caño*, València, 1914. El Sr. Miquel i Planas prepara una edició crítica.

III

Cod. 21

EXIMENIÇ: VIDA DE JESUCRIST

Lletra de la primeria del xv^è segle, escrita a dues columnes sobre 255 folis de paper (8 preliminars de taula, més 1 de blanc, més ccliv de text i deu ratlles del següent), de 390 X 280 mm. Els capítols no són numerats en el text però sien la taula; aquesta, en lloc de sis, posa en el pròleg cinc capítols per repetició del segón. En el text manca el primer foli, que contenia els quatre primers capítols del pròleg, restant-hi només els dos darrers. Títols vermells i caplletres colorides. Compresa tota l'obra. Relligadura d'època, amb posts recobertes de pell gaufrada i rastre de tanques.

(fol. j prel. a) *Ací comença la taula del volum de Vita Christi ordenat per lo molt reverent mestre frare francesch eximeneç.*

Capítol qui mostra a qui se endreça e per contemplacio de qui fo ordonat lo present libre.

f. ij, comença el text tot continuant, per mancança del foli primer:

No vuyll escusar diu aquest doctor que no haja alguns fantastichs e indiscrets homens qui axi com a ypocrits...

f. cclvj, únic no marcat i del qual només n'ocupa deu ratlles:

... e donant nos aci la sua gracia e apres la sua gloria Amen. Ací es acabat lo seten tractat daquest deen libre de la vida de Jhesu Christ e per consegvent tot lo present volum de la vida de Jhesuchrist.

Se conserven una vintena d'altres manuscrits d'aquesta obra en el seu text original, que no ha estat mai imprès. Existeix manuscrita la traducció francesa

en la Biblioteca Nacional, de París (franç. 29), i la castellana en la Biblioteca de l'Arsenal, de París (8.321). La traducció castellana va ésser el primer llibre imprès a Granada, per Urgut i Panitzer, en 1496. Per més detalls vegi's el nostre estudi *Les obres de fra Francesch Eximeniç*, en l'Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1909-1910, núms. 154-178.

IV

Cod. 30

EXIMENIÇ : LLIBRE DELS ÀNGELS

Lletra del xv^a segle, escrita sobre 194 fols (6 de taula, més 2 de blancs, més cxxxxj text) de 295 X 220 mm., repartits en 4 de pergamí per 10 de paper. La taula és a dues columnes, a ratlla plena el text fins al foli xcix, que torna a ésser a dues columnes. El text acaba tant just el llibre, que, a la segona columna del verso del darrer foli, una mà, semblant a la que va escriure el text, va posar les últimes paraules al peu, ocupant el marge inferior. Títols i caplletres senzilles en vermelló. Relligat amb posts corcades, recobertes de pell senzilla; una llenca de pergamí, enganxada al pla, diu, en lletra gòtica: «Llibre dels Àngels».

(fol. j prel.) Al molt honorable e molt savi cavalier mossen pere dartes mestre racionall...

(f. j de text) Capítol primer qui posa curi e en general la altesa de la angelical natura. Angelical natura es tan alta e tan maravellosa e tan excellent creada...

(f. cxxxxvj verso, b final:) ... E tota vostra casa en speciall per merita de mossenyer (acaba al peu:) sent miquel e dels sants angells als quals vos recoman axi carament comae ne pux E ab aytant sia ab vos tostemps Jhesuchrist per la sua clemensia. Amen.

D'uns vint-i-tres manuscrits del text original se té notícia que va imprimir-se dues vegades a Barcelona en 1494, una per Joan Rosembach i l'altra per Pere Miquel. De la traducció castellana, sis manuscrits i tres impressions: Burgos, en 1490 i en 1517, per Fadrique de Basilea; Alcalà, en 1527, per Miquel de Egula. De la traducció francesa ne coneixem tretze manuscrits, i va imprimir-se quatre vegades: primer llibre imprès a Ginebra en 1478, per Adam Steinschaber; Lió, en 1486, per Guillaume Le Roy, i París, per Miquel Le Noir en 1505 i 1518. N'existeix, també, una traducció ilatina coneguda per dos manuscrits, Biblioteca Ambrosiana de Milà (C. 27 infer.) i d'Albi (núm. 32). Vegi's el nostre estudi bibliogràfic d'Eximeniç, núms. 49-100.

V

Cod. 47

EXIMENIÇ : TERÇ DEL CRESTIÀ

Lletra del xv^{en} segle, feta a dues columnes sobre ccxxij folis de 382 X 280 mm., repartits en 2 de pergami per 12 de paper. Boniques caplletres al començar cada tractat. No hi ha taula; els únics tractats sencers són els 1.er, 2.º, 3.er i 4.º, i incomplet el 5.º, fins al capítol .d.viiiij.

(fol. j) Comença lo prolech sobre lo terç libre appellat Cristia.

Mal propriament parlant no es neguna essencia Jatsia que aquest nom mal significh absencia e fretura de algun be...

(f. ccxxij verso, darrer, deturant-se en laire:) Capítol .d.viiiij^o. Com es mala cosa la Indeucio que es filla de Peresa. La novena filla de peresa es Indeucio. E deus saber que indeucio es deifalliment de tot sentiment de deu qui segons diu sanct bernat no...

Pels demés manuscrits i impressions fragmentaries modernes, remetem a l'esmentat estudi sobre Eximeniç, núms. 12-26.

VI

Cod. 49

EXIMENIÇ : VIDA DE JESUCRIST

Lletra del xv^{en} segle, escrita a dues columnes sobre 405 folis (12 de preliminars de taula, més 2 de blancs, més ccclxxxj de text) de paper, de 406 X 272 mm. El libre apareix escrit per dues mans, la primera grollera, la segona més fina, que comença al foli cclxxxvij b. No hi ha caplletres però sí l'espai en blanc; no hi ha altre vermell que el de les citacions llatines i els epígrafs dels capítols que paren al foli lxxxxvj; al foli olxxxvj. Els sis primers folis de taula són escrits en tinta clara, els demés negra; en la taula no es tramet als folis del text. Reüllgadura antiga, en bon estat, de posts recobertes de pell gaufrada, havent perdut els claus.

(fol. j prel.) Protestacio de ver catolich en tot aquest libre...

(f. j de text) [A]l molt honorable mossen F. dartes...

(f. ccllxxxxj verso a) ... E aci es acabat lo seten tractat de aquest libre de la Vida de Jhesu Christ... (f. id. b) ... ço empero que es açi posat a la sua gloria e honor tots temps e a salvacio nostra e del seu poble christia lo qual ab nos matexs sia tos temps Recomanat a la sua gran merce Qui viu e regna in secula seculorum Amen. Deo gracias.

Enviem a lo que portem anotat al manuscrit III.

VII

Cod. 74

LIBRE DE VIRTUTS E DE VICIS

Escrit al *xiv*^{es} segle, a dues columnes, sobre *cxxxv* folis (mancant-hi els *xv* primers) en plec de 12 fulls de paper per 2 de pergamí, de 295 × 218 mm. Molt malmès per la humitat al principi; els folis que manquen devien contenir la taula i el proemi, però, de totes maneres, la caplletra L, que comença el foli *xvj*, és la més grossa del llibre tot i essent petita i blava. A la fi hi han 3 folis de guarda. Relligadura tronada, de la qual no en resta sinó les mitges posts; al llom, un paper enganxat amb el rötol: «Libre en vulgar dels deu manaments; un títol semblant se trobava en lletra gòtica al pla posterior.

(fol. *xvj*, primer aparent:) Dels *x* manaments della ley no ahoraras sino un Deu. Lo primer manament que deus...

Tracta, després, dels manaments de l'església i dels pecats capitals, per arbres i per branques.

(f. *xij* v.^o, a) *Ací fenex dels vij peccats mortals Deo gracias amen.*

Aprèn a morir. Aprèn a morir si vols ben viure qui be no apren a morir pot saber que es ben viure. Aquell per dret se pot apellar Caytiu qui no sab viure ni no gossa morir...

(f. *xlij* v.^o) *Del ajrar peccat... De ben viure.*

(f. *lj* b) *ací fenex lo tractat que nos ensenya be a morir. Deo gracias.*

Del arbre de vida. Dejus avem mostrat generalment la dignitat e la bondat de virtut e de gracia...

(f. *liij* a) *Don es nostra ab lajutori dell sant sperit, primerament parlar de les vij peticions del pater noster. ¶ Apres dells vij dons dell sant sperit ¶ Apres de vij virtuts qui son contra los vij peccats mortals don nos avem desus parlat ¶ E les vij peticions son axi com vij bellas vergues que no cessen de depossar les ayguas dela ffont viva de paradís per enrossar los arbres que porten lo fruyt de vida perdurable. Amen.*

Del pater noster glossat en Teologia. Qui met un infant a letra al començament hom li ensenya lo pater noster...

(f. *lxij* v.^o a) *Ací fenex lo tractat del pater noster. Comença lo tractat dells vij dons dell sant sperit. Apres les vij peticions dell pater noster Devem parlar ab gran reuerencia dells dons dell sant sperit, axi matex com el matex nos ensenya ens donara sa gracia...*

(f. *cxxxv* v.^o, darrer, a, acaba tot el llibre:) ... que Dou estoga a sos amichs per que non dire mes Car non puch nin se dir caussa sufficient. ¶ Ací fenire ma materia a la gloria de nostre senyor quin sia loat e honrat quins aport tots a vida perdurable Amen.

Ací es acabat lo libre de virtuts e de vicis Deo gracias Amen.

Ffinito libro sit laus gloria christo Amen.

Franciscus vocatur qui scripsit benedicatur Amen.

Qui scripsit scribat et semper cum domine vivat Amen.

A la fi hi ha escrita aquesta nota moderna, a ratlla plena: «Aquest còdex segons la opinió del célebre paleógraf R. P. Fiedl Fanna, theoloch que fou del Concili Vaticà, es de la segona meitat del segle catorzé. — Crech lo mateix. J. C.» Aquestes inicials corresponen a les del canonge Joán Codina.

Aquest llibre és traducció catalana del que escrigué en francès fra Llorens en 1279, i que sol ésser conegut entre altres títols que ens donen els manuscrits per la *Somme des Vices et des Vertus*, la *Somme du Roi*, la *Somme Lorens*, *Miroir du Monde*. Aquesta obra va traduir-se a moltes llengües, entre elles la nostra, de la qual se'n coneixen altres quatre manuscrites: Arxiu de la Corona d'Aragó, Sant Cugat, 34; Biblioteca Nacional, de París, esp. 247; Monestir de Sant Pere de les Puellas, Sarrià, descrit per en Valls i Taberner (*Manuscrit literari de Sant Pere*, esmentat) que dona també notícia del de la Biblioteca Nacional, de Nàpols, 1-C-L 3; un altre ms. del segle xv i que era d'en Romeu Lull, se trobava a La Junquera, a can Laporta. No sembla tractar de la mateixa traducció el ms. núm. 25 de l'Inventari dels llibres de dona Maria, reina d'Aragó (1458), edició de 1907, titulat *Mirall del món*.

VIII

Cod. 76

BOCCACI : PHIAMETA

Lletra del xv^{on} segle, escrita sobre 193 fols de paper, sens numerar, de 298 × 210 mm. No hi ha taula; títols vermells; los caplletres, sobretot la primera S, d'un gust que semblen dibuixades ben entrat el segle xvi^d. En alguns fols la tinta corrou tant el paper que en dificulta la lectura. Reülligadura de posts, astropellada; al llom, en un paper enganxat, el títol: «*Libre de las dones*».

(fol. primer) Com fiametha pregua a totes las dones qui lo present tractat legirant quels sovengua de la sua dolor E que ab ella ensemps se planguan de lurs dolors.

Sol als miserables crexer de planyer se delit quant de si dicernen o centen en algun compacio...

(f. 190^d comença el darrer capítol:) Com Fiameta tramet lo present libre a totes las dones qui amen quel ligen E que della los prengua pietat legint lo.

Petit libret meu tret quasi de la sepultura de la tua dona Vet que axi com a tu plau la tua fi es venguda ab pus sollicitus pus que aquella dels nostres dans...

(f. 193^d v.^o, acaba:) ... Exempla eternal als benaventurats he als miserables roman de las anguoxas de la tua dona. Verona.

N'existeix un manuscrit en paper a l'Arxiu de la Corona d'Aragó i un altre en pergami en possessió del Sr. Isidre Bonsoms, a Validemosa. El Sr. Miquel i Planas va publicar aquest text del ms. de l'Arxiu, *La Fiameta de Johan Boccacci*, Barcelona, 1908.

IX

Cod. 78

CONSTITUCIONS DE CATALUNYA

Escrit en la primera meitat del xv^a segle sobre 279 folis de paper (5 de taula, més 1 de blanc, més cclxxij de text) i 8 de blancs a la fi, de 295 X 210 mm. Capiletretes colorides, més grossa una S que comença el text; alguns títols vermells. El primer foli de taula, manca. Les constitucions apareixen dividides en els deu llibres usuals, que si van marcats a la taula no sempre en el text. Algunes notes marginals. Relligat amb pestes, recobertes de ouiro empremtat, de bonlo dibuix; quatre claus, rastre de creu central als plans i de tanques.

El primer títol que apareix en la taula és, ara, aquest:

Del offic de saigs bastoners correus e trotors e de lur salari... lviij.

Manquen els folis on han de començar els llibres.

(fol. j, llibre primer) *De la sancta fe catholica e privilegis del sant bapisme*

Jacme primer en la Cort de leyda.

Sapien tuyt que nos en Jachme...

(f. lxiiij v.º, llibre segon) *De mostrar e exhibir cartes e notes.*

Pere terç en la Cort de perpinya...

(f. lxxix v.º, llibre terç) *De jays e firmes de dret axi en pler com en batalla.*

Totz homens fermen dret a lurs senyors...

(f. cx, llibre cinquè) *Libre v. de sposalles e matrimonis.*

Jacme primer en Valencia...

(f. cxiiij, llibre sisè) *De sclaus e acerdats darmades jugitius*

Sarrahins quan fugen...

(f. cxvj, llibre setè) *Aci fenex lo libra vj. e comensa lo vij de adquirir senyoria de las cosas.*

Salgu en lo sol del altre...

(f. cxx v.º, llibre vuitè, escrit al marge) *Libre viij de violencia o força de restitució de despulles.*

(f. cxxix, llibre novè) *De acusacions e inquisicions.*

(f. cl, llibre desè) *Libra deca. De dret del fisch e de las suas regalias.*

Semblantment sil senyor...

(f. cclvj és blanc; fcclvij) *Forma del jurament que deuen fer los vaguers. Aquesta es la forma...*

(f. cclix) *Aquestas constitucions foran temporals constituïdes duradores a cert temps lo qual es ja passat.*

Jacme primer en la sua cort de barcelona...

(f. cclxiiij) *Aquests capitols de cort foran temporals duradors a cert temps ja passat.*

Pere terç en la Quarta cort de barsalona...

(f. cclxxij recto, acaba tot el llibre amb els mots) ... e que cascun dels braços pusquen demenar aquellas cartias que mester auran.

Fóra interessant investigar si aquest és un dels exemplars en paper de la compilació acordada en les Corts de 1418; vegi's l'estudi dels Srs. Ramón d'Abadal i Jordi Rubió. *Notes sobre la formació de les compilacions de «Constitucions y altres drets de Catalunya» i de «Capitols de Cort referents al General»* (Estudis Universitaris Catalans, 1910, pp. 409-445).

X.

En l'any 1901 vegérem en una capça, provinent de l'arxiu de mitja escala, tres quaderns contenint diverses poesies, que ens mostrà molt amablement Mn. Mas. Un d'aquests quaderns contenia un tractat de geomancia que va copiar i publicar el senyor Carreras Candi. *Un llibre de geomancia popular del segle XIII* (*Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, II, 1902, pp. 325-338). Per més que ha furgat Mn. Mas, no ha tornat a trobar la capça ni els quaderns poètics.